

فرم طرح درس نظریه‌های پیشرفته مشاوره و روان‌درمانی

گروه آموزشی: روان‌شناسی تربیتی و مشاوره		
عنوان درس: نظریه‌های پیشرفته مشاوره و روان‌درمانی	مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مشاوره خانواده، مشاوره مدرسه
تعداد واحد: ۳ نظری: ۳ عملی: ۰	پیش‌نیاز: نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی	مدرس: دکتر محمدخدایاری فرد دکتر محمدحسن آسایش

هدف کلی درس:

با توجه به عنوان درس حاضر و اهمیت کاربرد برخی نظریه‌ها، در این کلاس به نظریه‌های مهم روان‌درمان شناختی-رفتاری و خانواده‌درمانی پرداخته می‌شود. در بخش اول، تاریخچه روان‌شناسی و درمان خانوادگی، رویکردهای جدید خانواده‌درمانی مانند خانواده‌درمانی معنوی-مذهبی و خانواده‌درمانی شناختی-رفتاری و فرایند خانواده‌درمانی مطرح می‌شود. در ادامه با توجه به رشد نظریه‌های شناختی-رفتاری به جدیدترین نظریه‌ها در این حوزه به خصوص نظریه‌های موج سوم شناختی-رفتاری پرداخته می‌شود. انتظار می‌رود دانشجویان عزیز در پایان ترم بر نظریه‌های خانواده‌درمانی شناختی-رفتاری، معنوی-مذهبی و درمان‌های موج سوم شناختی-رفتاری تسلط کافی داشته باشند.

اهداف ویژه (رفتاری) درس:

یادگیری مهارت مصاحبه عملی و مشاوره با خانواده و همچنین روند مصاحبه و مشاوره فردی.
کسب دانش کافی در زمینه نظریه‌های خانواده‌درمانی و نظریه‌های موج سوم شناختی-رفتاری از جمله درمان مبتنی بر شفقت (CFT) و درمان شناختی-رفتاری مبتنی بر ذهن آگاهی (MCBT).
توان ایجاد تمایز بین مشاوره فردی، خانوادگی و گروهی و توانایی بحث قوی در این زمینه

قوانین و نکات مربوط به کلاس

- ❖ این درس هم به صورت ارائه نظری و بحث گروهی و هم اجرای عملی تدریس می‌شود؛ به این صورت که ابتدا مباحث نظری به طور خلاصه از طریق پاور پوینت و مشارکت دانشجویان تدریس می‌شود و سپس کار عملی هر درس به صورت کارگاهی اجرا می‌گردد.
- ❖ کلاس کاملاً دانشجوی محور برگزار خواهد شد و فعالیت و مباحثه علمی کلاسی مبنای تشکیل جلسات خواهد بود.
- ❖ لازم است دانشجویان قبل از هر جلسه پیش‌خوانی داشته باشند و منابع مشخص شده برای هر جلسه را طبق طرح درس مطالعه نمایند.
- ❖ پیش‌خوانی دانشجویان در هر جلسه ابتدا از طریق سامانه و سپس در کلاس مورد پرسش قرار خواهد گرفت.
- ❖ هر دانشجوی موظف است حداکثر ۲ روز قبل از برگزاری هر جلسه از کلاس وارد سامانه شده و در مورد مبحث مربوط به جلسه پیش‌رو اعلام آمادگی نماید و همچنین طرح سوال نماید.

- ❖ دانشجویان برای هر جلسه علاوه بر مطالعه منابع مربوط به آن جلسه طبق طرح درس، باید از طریق سامانه بلندد اگر پاورپوینت، فیلم و یا مقاله‌ای گذاشته می‌شود مطالعه کرده و نظرات خود را در سامانه ارسال نمایند و همچنین در کلاس هم به اشتراک بگذارند.
  - ❖ در صورتی که دانشجویان پیشنهاد حذف عناوین یا جایگزین عناوین دیگری را داشته باشند، از نظر اینجانب بلامانع و قابل اجراست، لذا می‌بایست حداکثر ظرف جلسات اول و دوم آن را مطرح کنند.
  - ❖ شایان تذکر است که کلیه جلسات رأس ساعت مقرر شروع می‌شود و پایان خواهد یافت. بنابراین از دانشجویان انتظار می‌رود پیش از ورود استاد در کلاس حضور یابند.
  - ❖ دانشجویانی که تلفن همراه دارند، پیش از ورود به کلاس لطف می‌فرمایند و آن‌را خاموش می‌کنند. مشاهده یا صدای زنگ تلفن همراه موجب بیرون رفتن دانشجو از کلاس و منظور کردن غیبت در آن جلسه خواهد شد و بیش از ۳ جلسه غیبت براساس مقررات آموزشی رفتار خواهد شد.
  - ❖ یک نمره نیز به دو نفر از دانشجویانی که بهترین نقد را از استاد یا کلاس داشته باشند، با نظرسنجی از کلیه دانشجویان کلاس در آخرین جلسه تعلق خواهد گرفت.
  - ❖ دانشجویانی که تمام جلسات را بدون تأخیر حضور داشته باشند، یک نمره به نمره امتحان آنها اضافه خواهد شد.
- در صورتی که با هر یک از اساتید مشکلی پیدا کردید، موضوع را ابتدا با خود استاد در میان بگذارید، در صورت حل نشدن با مدیر گروه و در صورتی که مشکل باقی ماند، با معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده مطرح کنید.

جدول زمان‌بندی ارائه مطالب

شماره جلسات	موضوع درس	رئوس مطالب	منابع
جلسه ۱	آشنایی، ارائه مقررات کلاسی، توضیح درباره شیوه کار عملی، ویژگی‌های مصاحبه خوب	شیوه کار عملی مطالعه خانواده و چگونگی تهیه مقاله توضیح داده خواهد شد. نحوه صحیح اخذ شرح حال و ویژگی‌های مصاحبه خوب مورد بحث قرار می‌گیرد.	منبع شماره ۱
جلسه ۲	مصاحبه تشخیصی و شرح حال گیری	شیوه صحیح مصاحبه تشخیصی و معاینه وضعیت روانی مورد گفتگو قرار می‌گیرد. فرایند خانواده‌درمانی مورد گفتگو و بحث قرار می‌گیرد. فرم DSM-5 اجرا می‌شود. مراحل اولین جلسه مصاحبه با خانواده مورد بحث قرار می‌گیرد.	منبع شماره ۱
جلسه ۳	مصاحبه با خانواده و فرایند خانواده درمانی خانواده درمانی شناختی-رفتاری	اولین جلسه مصاحبه با خانواده به صورت عملی در کلاس انجام خواهد گرفت. مبانی نظری و چگونگی مداخله‌های شناختی-رفتاری (CBT) در حل مشکلات فردی و خانوادگی آموزش داده می‌شود. فنون شناسایی A-B-C، بازسازی شناختی و روش حل مسئله آموزش داده می‌شود.	منبع شماره ۱

شماره منبع ۱	چگونگی مداخله فن حل مسئله به صورت کارگاهی اجرا می‌شود.	فن حل مسئله	جلسه ۴
شماره منبع ۱	چگونگی مداخله فن حل مسئله به صورت کارگاهی اجرا می‌شود.	فن حل مسئله	جلسه ۵
شماره منبع ۱	بررسی کار عملی، نظریه درمان معنوی-مذهبی تدریس می‌شود. همچنین مبانی تکنیک مثبت نگری آموزش داده می‌شود.	روان‌درمانی معنوی-مذهبی روان‌درمانی مثبت نگر	جلسه ۶
شماره منبع ۱	بررسی کار عملی، مثبت‌نگری به صورت کارگاه آموزشی اجرا می‌شود.	روان‌درمانی مثبت نگر	جلسه ۷
شماره منبع ۱	بررسی کار عملی، مبانی نظری و فاز اول تکنیک تغییر رفتار سیستمی به صورت کارگاهی آموزش داده می‌شود.	فن تغییر رفتار سیستمی	جلسه ۸
شماره منبع ۱	بررسی کار عملی، اجرای فاز دوم فن تغییر رفتار سیستمی انجام می‌گیرد.	فن تغییر رفتار سیستمی	جلسه ۹
شماره منبع ۲	بررسی کار عملی، مبانی نظری درمان شناختی-رفتاری مبتنی بر ذهن‌آگاهی (MICBT) به صورت کارگاهی آموزش داده می‌شود.	درمان شناختی-رفتاری مبتنی بر ذهن‌آگاهی (MICBT)	جلسه ۱۰
شماره منبع ۲	بررسی کار عملی، ادامه درمان شناختی-رفتاری مبتنی بر ذهن‌آگاهی (MICBT) به صورت کارگاهی آموزش داده می‌شود.	درمان شناختی-رفتاری مبتنی بر ذهن‌آگاهی (MICBT)	جلسه ۱۱
شماره منبع ۱ جزوه کلاسی	بررسی کار عملی، نظریه درمان مبتنی بر شفقت (CFT) آموزش داده می‌شود و برخی از فنون آن به صورت کارگاهی اجرا می‌شود.	درمان مبتنی بر شفقت (CFT)	جلسه ۱۲
شماره منبع ۳	بررسی کار عملی، نظریه درمان مبتنی بر شفقت (CFT) آموزش داده می‌شود و برخی از فنون آن به صورت کارگاهی اجرا می‌شود.	درمان مبتنی بر شفقت (CFT)	جلسه ۱۳
شماره منبع ۳	بررسی کار عملی، فنون درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد (ACT) مورد بحث و گفتگو قرار می‌گیرد.	درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد (ACT)	جلسه ۱۴
جزوه کلاسی	بررسی کار عملی، فنون درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد (ACT) مورد بحث و گفتگو قرار می‌گیرد.	درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد (ACT)	جلسه ۱۵
شماره منبع ۱	بررسی کار عملی، مهارت سبک زندگی عاشقانه تدریس می‌شود. پرسش و پاسخ کلاسی. بررسی و نقد کلاس.	مشاوره در امر ازدواج سبک زندگی عاشقانه	جلسه ۱۶
آزمون پایان ترم			جلسه ۱۷

نوع ارزشیابی:

- ❖ ۵ نمره از نمره کل پایان ترم به فعالیت و ارائه کلاسی تعلق می‌گیرد.
- ❖ هر دانشجو موظف است در کنار مطالعه منابع معرفی شده، برای یادگیری بیشتر به کار عملی نیز بپردازد.
- ❖ ۵ نمره از نمره کل پایان ترم به کار عملی تعلق می‌گیرد.
- ❖ کار عملی شامل مطالعه یک خانواده و یا یک گروه و اجرای فنون و مهارت‌های آموزش داده شده در کلاس بر روی این خانواده و تبدیل گزارش به یک مقاله است.
- ❖ مقاله به صورت Word - Track change - PDF باشد. مقاله می‌بایست توسط یکی از همکلاسی‌ها (با ذکر نام) ارزیابی و نمره داده شود. در صورتی که مقاله توسط یکی از همکلاسی‌ها ارزیابی نشده باشد، آن مقاله حداقل نمره کلاسی را خواهد گرفت.
- ❖ کار عملی می‌بایست تا یک هفته پیش از امتحان پایان ترم تحویل داده شود، در صورت تأخیر در تحویل کار عملی بین یک روز تا یک هفته ۱ نمره کسر خواهد شد. تأخیر از روز هشتم تا دو هفته ۲ نمره کسر می‌شود و پس از آن کار عملی تحویل گرفته نخواهد شد و دانشجو فقط از آزمون کتبی بر حسب پاسخ‌هایی که داده است نمره خواهد گرفت.
- ❖ ۱۰ نمره از نمره نهایی این درس به آزمون پایان ترم تعلق می‌گیرد. آزمون پایان ترم کتبی براساس برنامه امتحانی تعیین شده در سامانه آموزش به صورت تستی و کوتاه پاسخ گرفته خواهد شد و دارای ۴۰ سوال است که از منابع اصلی گرفته خواهد شد.

فهرست منابع:

- (۱) خدایاری فرد، محمد و عابدینی، یاسمین (۱۳۹۸). نظریه‌ها و اصول خانواده‌درمانی با تاکید بر نظریه‌های نوین درمان شناختی-رفتاری و معنوی مذهبی، با تجدید نظر کلی، ویراست سوم. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- (۲) کایون، برونو ای (۱۳۹۳). شناخت رفتار درمانگری یکپارچه‌شده با ذهن آگاهی، ترجمه محمد خدایاری فرد، کوروش محمدی و مریم دیده‌دار، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- (۳) فلکسمن، پائول؛ بلک لاج، جی تی و باند، فرانک (۱۳۹۵). درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد، ترجمه محمد خدایاری فرد و ناهید حسینی‌نژاد. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.